SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:169

av Magnus Berntsson (KD)

Rymdpolitiken som strategisk framtidsfråga

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över den svenska rymdpolitikens organisatoriska hemvist i syfte att stärka dess närings- och säkerhetspolitiska förankring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rymdpolitiken har förändrats i grunden. Från att främst ha varit ett område för forskning och statligt finansierade projekt har rymden blivit en strategisk framtidsindustri med stor betydelse för innovation, konkurrenskraft och säkerhet. Den kommersiella rymdsektorn växer snabbt och privata företag spelar en allt större roll inom bland annat satelliter, uppskjutningar, kommunikation och jordobservation. Sverige har goda förutsättningar att vara en ledande europeisk rymdnation. Esrange utanför Kiruna ger Sverige en unik position genom möjligheten att skjuta upp satelliter från europeiskt territorium. Därtill har Sverige en avancerad rymdindustri, framstående forskning och lång erfarenhet av internationellt rymdsamarbete. Detta skapar möjligheter till investeringar, export och kvalificerade arbetstillfällen.

Rymden har samtidigt fått en allt större säkerhetspolitisk betydelse. Satelliter och andra rymdbaserade system är avgörande för kommunikation, navigation, underrättelseinhämtning och övervakning. Sveriges medlemskap i Nato och det försämrade säkerhetsläget i Europa förstärker behovet av en sammanhållen politik där den civila och militära utvecklingen kan stödja varandra. Även ur ett europeiskt perspektiv har rymdpolitiken blivit mer strategisk. EU och ESA spelar en central roll, och Europas förmåga att utveckla, tillverka och skjuta upp egna satelliter är viktig för att minska strategiska beroenden av andra delar av världen. Sverige har genom Esrange, svensk industri och teknisk kompetens möjlighet att spela en betydligt större roll i denna utveckling.

Trots denna förändring ligger huvudansvaret för svensk rymdpolitik fortfarande inom Utbildningsdepartementet och har därmed en stark organisatorisk koppling till forskningspolitiken. Detta är historiskt förståeligt, men frågan är om organisationen

fortfarande speglar rymdsektorns verkliga betydelse. Forskningen förblir avgörande. Men en framgångsrik rymdpolitik måste också skapa en starkare kedja från forskning och teknikutveckling till innovation, företagande och kommersialisering. Här finns anledning att studera andra länder. I Finland har arbets- och näringsministeriet en central roll i rymdpolitiken och rymdverksamheten har tydligare kopplats samman med näringsliv, innovation och säkerhet. Det finns därför skäl att se över om huvudansvaret för svensk rymdpolitik bör flyttas till Klimat- och näringslivsdepartementet.

En sådan översyn bör även omfatta Rymdstyrelsens organisatoriska placering och uppdrag samt hur samordningen mellan närings-, forsknings- och försvarspolitiken kan stärkas. Försvarsdepartementet bör samtidigt ha en tydlig roll i frågor som rör militär rymdförmåga, nationell säkerhet och Sveriges åtaganden inom Nato, medan Utbildningsdepartementet även fortsättningsvis bör ansvara för grundforskning och akademisk kompetensförsörjning. Rymden är en strategisk framtidsindustri, en förutsättning för Europas teknologiska oberoende och en allt viktigare del av Sveriges säkerhet. Den politiska organisationen bör spegla denna utveckling.

Magnus Berntsson (KD)